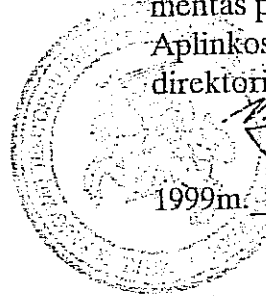

PATVIRTINTA

Miškų ir saugomų teritorijų departamentas prie Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos Departamento direktorius

V. Vaičiūnas

1999m. 12 mėn. 10 d.

**MIŠKO GAISRŲ GESINIMO VADOVO MOKYMO PROGRAMA
HEAD OF FOREST FIRE EXTINGUISHES**

Programos kodas: 1626210/360086102

Suteikiama teisė dirbti miško gaisrų gesinimo vadovu

Mokymosi trukmė: 1 savaitė

Bazinis išsilavinimas: vidurinis

Amžiaus cenzas: 18 metų

MOKYMO PROGRAMA SUDERINTA:

Valstybinė darbo inspekcija
LR Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius

M. Pluktas

1999m. SPALIO mėn. 20 d.

Darbo rinkos profesinio mokymo ekspertų komisijos išvados:

Parengta miško gaisrų gesinimo vadovo mokymo programa atitinka darbo rinkos profesinio mokymo programų reikalavimus ir gali būti naudojama jų rengimui

Komisijos pirmininkas

UAB "Darbo aplinka" mokymo kursų vadovas

Algimantas Čeponis

1999m. 08 mėn. 23 d.

PROGRAMOS ANOTACIJA

Lietuvos Respublikos teritorijos miškuose kasmet kyla nemažai gaisrų, kurie padaro didelius nuostolius ne tik miškams bet ir visai augmenijai, todėl būtinas miško gaisrų gesinimo tinkamas organizavimas. Kokybiškai, efektyviai ir racionaliai organizuoti miško gaisrų gesinimo darbus, vykdyti jų prevenciją, prognozuoti, stebėti ir gesinti gaisrus, gali tik gerai parengti specialistai, turintys pakankamai teorinių žinių ir praktinių įgūdžių.

Čia pateikiama miško gaisrų gesinimo vadovo rengimo programa yra pirmo kvalifikacinio lygio profesinio mokymo programa, taikytina darbo rinkos profesinio mokymo įstaigose.

Programos tikslas - parengti pirmo lygio profesinio išsilavinimo miško gaisrų gesinimo vadovus, sugebančius greitai nustatyti gaisrų kilimo vietą, perduoti teisingą informaciją priešgaisrinėms komandoms, arba sudaryti gaisrų gesinimo komandas pastebėtiems gaisrams gesinti, mokėti naudotis ryšio priemonėmis, prognozuoti miško gaisrų kilimo priežastis ir būdus jiems pašalinti. Miško gaisrų gesinimo vadovas supažindinamas su gaisrų gesinimo pagrindais, priešgaisrinės apsaugos organizavimo principais, ugniagesyboje naudojamomis medžiagomis, gaisrine ir gelbėjimo technika bei įranga, gaisrų gesinimo organizavimu įvairiomis sąlygomis, elgsena gaisro gesinimo metu, darbų saugos reikalavimais.

Miško gaisrų gesinimo vadovo rengimo programa skirta asmenims, turintiems vidurinį išsilavinimą. Mokymo trukmė - viena savaitė. Amžiaus cenzas - 18 metų. Asmenims turintiems aukštesnį bazinį pasirengimą, negu numatytą programoje, arba turintiems patirtį miško gesinimo darbuose, mokymosi trukmę mokykla gali sutrumpinti.

Parengtas pagal šią mokymo programą miško gaisrų gesinimo vadovas gali įsidarbinti miškų urėdijose, valstybinių parkų, durpynų įmonėse.

Mokymo programą parengė UAB "Darbo aplinka" mokymo kursų vadovas Algimantas Čeponis, bendradarbiaujant su Miškų ir saugomų teritorijų departamento specialistais. Po aptarimo mokymo programa aprobuota Lietuvos darbo rinkos Mokymo programų ir metodikos skyriaus.

SUDERINTA:

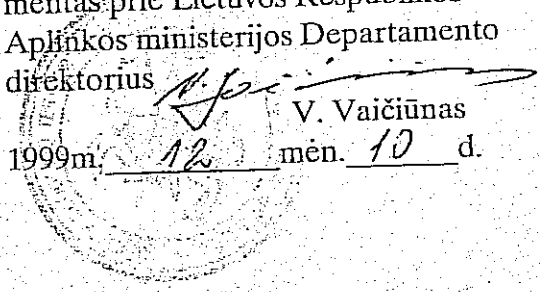
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo.
departamentas prie Lietuvos Respublikos
VRM / Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo centro
viršininkas Griškevičius
1999 m. 12 d.

PATVIRTINTA

Miškų ir saugomų teritorijų departa-
mentas prie Lietuvos Respublikos
Aplinkos ministerijos Departamento
direktorius

V. Vaičiūnas
1999 m. 12 mėn. 10 d.

KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

Kvalifikacija: miško gaisrų gesinimo vadovas

Turi žinoti:

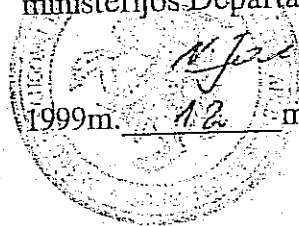
- 1) norminius aktus reglamentuojančius gaisro gesinimo vadovo ir gaisrinių komandų darbą, reikalavimus;
- 2) vadovo teises, pareigas ir atsakomybę;
- 3) gaisrinės saugos priemonių sistemą, apimančių miškų stebėjimą ir gaisrų prevenciją;
- 4) miško gaisrų tipai, vystymosi ypatumai;
- 5) priešgaisrinės saugos priemonės;
- 6) miško darbų saugos taisyklių reikalavimus;
- 7) radijo ryšio palaikymo tvarką;
- 8) eksploatuojamos gaisrinės ir gelbėjimo technikos bei įrangos taktinius ir techninius duomenis ir galimybes;
- 9) ugniagesyboje naudojamas medžiagas ir jų savybes;
- 10) asmeninės saugos priemonių aprūpinimo organizavimą ir jų panaudojimą;
- 11) gaisrų gesinimo ir kitų incidentų likvidavimo tvarką;
- 12) kvėpavimo organų apsaugos aparatų sandarą, veikimo principą ir jų panaudojimą;
- 13) sąveikos tvarką su teritorine priešgaisrine gelbėjimo tarnyba (PGT) ir kitomis institucijomis;
- 14) vandens telkinius ir privažiavimo kelius.

Turi mokėti:

- 1) įvertinti miško gaisrų pavojingumą;
- 2) vadovauti sudarytoms miško gaisrų gesinimo komandoms gaisro atveju;
- 3) pasitelkti papildomas ugniagesių gaisro gesinimo komandas miško gaisro gesinimo metu, nepriklausomai nuo komandų pavaldumo;
- 4) dirbti su ryšio priemonėmis;
- 5) naudotis gaisrine ir gelbėjimo technika bei įranga;
- 6) dirbti su kvėpavimo aparatais;
- 7) nustatyti gaisro gesinimo lemiamą kryptį;
- 8) įvertinti situaciją gaisro metu;
- 9) suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam.

PATVIRTINTA

Mišky ir saugomų teritorijų departamentas
prie Lietuvos Respublikos Aplinkos
ministerijos Departamento direktorius

V. Vaičiūnas

1999m. 12 mėn. 10 d.

MOKYMO PLANAS

Mokymo programos pavadinimas: miško gaisrų gesinimo vadovas
Mokymo trukmė: 1 savaitė (40val.)
Minimalus amžiaus cenzas: 18 metu

Eil. Nr.	Dalyko pavadinimas	Skiriama valandų		Atsis- kaitimo forma
		viso	iš jų prakt. užs.	
1.	Darbu sauga ir gamtosauga	7	2	I, KE
2.	Mišky priešgaisrinė apsauga	7	1	I.
3.	Mišky gaisrų vystymosi prognozavimas	6	1	I.
4.	Mišky gaisrų stebėjimas	3		I.
5.	Mišky gaisrų gesinimo taktika	17	7	KE
	viso:	40	11	

Baigiamajam žinių tikrinimui skiriama po 30 min. kiekvienam egzaminuojamam asmeniui.

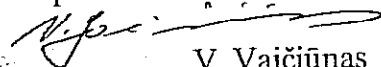
I - Įskaita

KE - kvalifikacinis egzaminas

Mokymo programų ir metodikos skyrius

PATVIRTINTA

Miškų ir saugomų teritorijų departamentas
prie Lietuvos Respublikos Aplinkos
ministerijos Departamento direktorius

V. Vaičiūnas

1999m. 12 mėn. 10 d.

ATSKIRŲ MOKYMO DALYKŲ PROGRAMOS

Kvalifikacija: miško gaisrų gesinimo vadovas
Mokymo trukmė: 1 savaitė (40 val.)

1. DARBŲ SAUGA IR GAMTOSAUGA

Šis mokymo dalykas skirtas išaiškinti darbų saugos svarbą miško gaisrų gesinimo darbuose, atskleisti gamybinio traumatizmo ir nelaimingų atsitikimų priežastis. Besimokantieji supažindinami su darbų saugos norminiais aktais, priešgaisrinės apsaugos ir gamtosaugos reikalavimais.

Dalyko mokymosi trukmė - 7 val.

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius		
		viso	teor.	prakt.
1.	Darbų sauga, jos esmė, organizavimas ir įstatymai. Darbų saugos organizavimas įmonėje.	1	1	
2.	Darbų saugos teisiniai klausimai. Potencialiai pavojingi įrenginiai ir pavojingi darbai. Rizikos įvertinimas.	2	2	
3.	Nelaimingi atsitikimai darbe, jų klasifikacija ir tyrimas. Nelaimingi atsitikimai vykdant miško gaisrų gesinimo darbus.	1	1	
4.	Gaisrų kilimo priežastys. Asmeninės saugos priemonės, asmens higiena. Gamtosaugos reikalavimai ir atsakomybė.	1	1	
5.	Pirmos pagalbos suteikimas nukentėjusiam.	2		2
	viso :	7	5	2

Mokymo programų ir metodikų skyrius

REIKALAVIMAI DĖSTYTOJŲ KVALIFIKACIJAI

Miško gaisrų gesinimo vadovo parengimui dėstytojai privalo turėti aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą ir ne mažesnę kaip - 3 jų metų darbo patirtį.

Mokymo programos visą kursą arba jos atskirus dalykus gali dėstyti priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Lietuvos Respublikos VRM Ugniagesių rengimo centro, miškų urėdijų, valstybinių parkų ir kitų miško, durpynų specialistai, turintys atitinkamą profesinį pasirengimą, o taip pat pedagoginių, psichologinių ir metodinių žinių pagrindus.

Dėstytojai, dėstantys miško gaisrų gesinimo darbus, privalo patvirtinti savo kvalifikaciją ne vėliau kaip per vienerius metus nuo įsidarbinimo pradžios. Jeigu dėstytojai neturi pedagogo kvalifikacijos, įgyja ją specialiuose įvadinio pedagoginio - psichologinio mokymo kursuose.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba yra nustčiusi papildomus kvalifikacinius reikalavimus suaugusiųjų profesiniam mokymui. Šis profesijos mokytojų pasirengimas gali būti įgijamas atitinkamuose kursuose (seminaruose) ar kitų mokymo formų metu.

MOKYMU REIKALINGA ĮRANGA

1. TEORINIAM MOKYMU:

Mokymo klasė ar kabinetas, aprūpintas:

1.1. Vaizdumo priemonėmis:

- miško gaisrų gesinimo priemonių pavyzdžiais, maketais, standais;
- asmeninėmis ir bendro naudojimo darbo priemonėmis (natūriniais pavyzdžiais);
- pirmosios pagalbos suteikimo priemonėmis;
- ryšio priemonių pavyzdžiais.

1.2. Specialybės literatūra, plakatų komplektais, kinematinėmis schemomis, vaizdajuostėmis, skaidrėmis;

1.3. Darbų saugos plakatais, skirtais miško gaisrų gesinimui.

1.4. Techninėmis mokymo priemonėmis (grafoprojektorius, kilnojamas ekranas, televizorius, vaizdo magnetofonas).

2. PRAKTINIAM MOKYMU:

2.1. Miško gaisrų gesinimo praktinis mokymas vykdomas specialiai tam įrengtose miško aikštelėse, lauzavietėms skirtose vietose arba ekskursinio - dalykinio mokomojo pobūdžio metu, ugniagesių rengimo centro pratybų lauke.

2.2. Gaisrinės ir gelbėjimo technika bei įranga.

PATVIRTINTA

Miškų ir saugomų teritorijų departamentas
prie Lietuvos Respublikos Aplinkos
ministerijos Departamento direktorius

1999m. 12 men. 10 d.

V. Vaičiūnas

2. MIŠKŲ PRIEŠGAISRINĖ APSAUGA

Tai pagrindinis dalykas suteikiantis miško gaisrų gesinimo vadovui žinias apie priešgaisrinės priežiūros struktūrą, jos teises, gaisrų ir gelbėjimo techniką bei įrangą, priešgaisrinių juostų įrengimą, keliamus reikalavimus miško savininkams, miško gaisrų gesinimo vadovo teises ir atsakomybę.

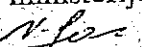
Dalyko mokymosi trukmė - 7 val.

Eil. Nr.	Tema ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius		
		viso	teor.	prakt.
1.	Priešgaisrinė apsauga.	4	3	1
1.1.	Valstybinė priešgaisrinė priežiūra, jos struktūra. Valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema, užtikrinanti miško gaisrų prevenciją.	1	1	
1.2.	Gaisrinė miško gaisrų gelbėjimo technika bei įranga miškų gesinimui.	2	1	1
1.3.	Sąveika su priešgaisrine gelbėjimo tarnyba (PGT) ir kitomis institucijomis.	1	1	
2	Miškų priešgaisrinė apsauga.	3	3	
2.1.	Bendroji dalis. Aplinkos ministerijos Miškų ir saugomų teritorijų departamento, Generalinės miškų urėdijos, miškų urėdijų ir valstybinių parkų funkcijos. Miško gaisrų gesinimo vadovo pareigos, teisės ir atsakomybė.	1	1	
2.2.	Priešgaisrinių juostų įrengimas.	1	1	
2.3.	Reikalavimai miško savininkų naudotojams, miško lankytojams. Atsakomybė už miško priešgaisrinės apsaugos taisyklių pažeidimus.	1	1	
	viso:	7	6	1

Mokymo programų ir metodikų skyrius

PATVIRTINTA

Miškų ir saugomų teritorijų departamentas
prie Lietuvos Respublikos Aplinkos
ministerijos Departamento direktorius

 V. Vaičiūnas
1999m. 12 mėn. 10 d.

3. MIŠKO GAISRŲ VYSTYMOŠI PROGNOZAVIMAS

Šis mokymo dalykas suteikia miško gaisrų gesinimo vadovui žinių, apie miško gaisrus, vystymosi prognozavimą, apie miško gaisrų kilimo tikimybes ir priežastis, klasifikavimą, kompleksinius miškų gaisringumo rodiklius, atitinkamos informacijos gavimą ir perdavimą.

Dalyko mokymosi trukmė 6 val.

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius		
		viso	teor.	prakt.
1	Miško gaisrų vystymosi prognozavimas, tikslai ir būtinybė. Miškų degumo klasės.	1	1	
2.	Gaisrų kilimo tikimybė. Lietuvos hidrometeorologijos gaisringumo žemėlapiai.	1	1	
3.	Miškų gaisringumo klasės.	1	1	
4.	Gaisrams kilti palankių sąlygų susidarymas. Degimo ir gesinimo teorija.	3	2	1
	viso:	6	5	1

4. MIŠKO GAISRŲ STEBĖJIMAS

Miško gaisrų stebėjimo tikslas - tuoj pat pastebėti kilusius gaisrus ir nustatyti jų kilimo vietą. Besimokydami šį dalyką miško gesinimo vadovai gauna žinių apie miško gaisrų kilimo priežastis. Mokymosi metu išsiaiškinama miško gaisrų stebėjimo tikslai, stebėjimo bokštų paskirtis. Didelis dėmesys skiriamas radijo ir telefoniniams ryšiams tarp priešgaisrinių komandų organizuojant miško gaisrų stebėjimo darbus.

Dalyko mokymosi trukmė - 3 val.

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius		
		viso	teor.	prakt.
1.	Miško gaisrų kilimo vietų nustatymas. Poilsio vietės, mineralizuotos juostos, lauzavietės.	1	1	
3.	Ryšio priemonės, jų panaudojimo galimybės. Radijo ir telefono ryšys.	1	1	
4.	Priešgaisrinės komandos sudėtis, tikslai.	1	1	
	viso:	3	3	

Mokymo programų ir metodikos skyrius

PATVIRTINTA

Miškų ir saugomų teritorijų departamentas
prie Lietuvos Respublikos Aplinkos
monisterijos Departamento direktorius

V. Vaičiūnas
1999m. 12 mėn. 10 d.

5. MIŠKO GAISRŲ GESINIMO TAKTIKA

Tai vienas pagrindinių mokymo dalykų, kurio metu miško gaisrų gesinimo vadovams suteikiamos žinios apie priešgaisrinės komandos sudarymą, apie žemutinius, viršūninius ir požeminius gaisrus, jų gesinimui naudojamas priemonės, apie miškų suskirstymą pagal degumo klases, apie gaisravietės galutinį sutvarkymą ir priežiūrą. Miško gaisrų gesinimo vadovai supažindinami su miško gaisrų gesinimo būdais, taktika, asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

Dalyko mokymosi trukmė - 17 val.

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius		
		viso	teor.	prakt.
1.	Miško gaisrų gesinimas.	3	3	
1.1.	Miško gaisrų gesinimo organizavimas, priešgaisrinės komandos sudarymas (pagrindinės ir rezervinės priešgaisrinės komandos).	1	1	
1.2.	Miško gaisrų gesinimo operatyviniai planai. Ekstremalių situacijų valdymo centrai.	1	1	
1.3.	Miškų suskirstymas pagal degumo klases. Miškų urėdijų ir nacionalinių parkų, miškų bei durpynų gaisrų gesinimo reikalavimai.	1	1	
2.	Miško gaisrų gesinimo būdai.	14	7	7
2.1.	Žemutinių gaisrų gesinimo būdai, priešgaisrinės gesinimo priemonės, reikalavimai.	3	1	2
2.2.	Viršūninių gaisrų gesinimo būdai, priešgaisrinės gesinimo priemonės, reikalavimai.	2	1	1
2.3.	Požeminių gaisrų gesinimo būdai, naudojama technika ir priešgaisrinės gesinimo priemonės. Reikalavimai gesinant požeminius gaisrus.	2	1	1
2.4.	Miško gaisrų gesinimo ypatumai priklausomai nuo meteorologinių sąlygų, metų ir paros laiko, turimos gesinimo technikos.	1	1	
2.5.	Asmeninės saugos priemonės gesinant miško gaisrus. Kvėpavimo organų apsaugos aparatai, darbo taisyklės su jais.	3	1	2
2.6.	Gaisrų gesinimui reikalingų pajėgų ir priemonių kiekio paskaičiavimas.	2	1	1
2.7.	Gaisravietės galutinis sutvarkymas ir priežiūra.	1	1	
	viso:	17	10	7

Mokymo programų ir metodikos skyrius

BAIGIAMASIS ŽINIŲ MOKĖJIMO TIKRINIMAS

Baigiamasis besimokančiųjų žinių patikrinimas vykdomas **kvalifikacijos egzamino** forma. Kvalifikacijos egzaminas organizuojamas ir vykdomas pagal nustatytą Kvalifikacinių egzaminų vykdymo tvarką. Ji numato, kad egzaminas susideda iš dviejų dalių:

1) teorinio egzamino - pokalbio iš šių dalykų:

- darbų sauga ir gamtosauga;
- žinios apie gaisrą;
- miško gaisrų gesinimo;
- miško gaisrų gesinimo technikos ir įrangos.

2) praktinių įgūdžių tikrinimo.

Baigiamojo egzamino vykdymui mokymo institucija sudaro ne mažiau 3 asmenų egzaminų komisiją, kurioje gali dalyvauti Miškų ir saugomų teritorijų departamento prie Aplinkos ministerijos departamento atstovas, Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius, priešgaisrinės apsaugos atstovas, mokymo įstaigų specialistai, atsakingi už ugdymo procesą asmenys, darbų saugos tarnybos specialistai.

Sėkmingai išlaikiusiems egzaminą išduodamas kvalifikacijos pažymėjimas (kodas 1114) su įrašu: **gali dirbti miško gaisrų gesintoju gesinimo vairo**.

Sėkmingai baigusiais laikomi tie asmenys, kurie gauna teigimus įvertinimus tiek iš teorinio egzamino, tiek iš praktinių įgūdžių.

REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. balandžio 7d. nutarimu Nr. 500 patvirtintos Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklės.
2. Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos 1995 m. vasario 17d. įsakymas Nr. 175 Durpynų priešgaisrinės taisyklės.
3. Miško darbų saugos taisyklės DTI - 96, Vilnius, 1996.
4. AB "UNKSNA" Pagrindinių miško darbininkų profesijų darbų saugos instrukcijos. Vilnius, 1997.
5. Tarptautinio seminaro Lietuvoje pagalbinė dokumentacija. Vilnius, 1994.
6. A. Milašauskas, Civilinės saugos pagrindai. Vilnius, 1996.
7. Ukazanie po tušeniju liesnyh požarov. Moskva, 1997.
8. Boevoi ustav požarnoi ohrany. Moskva, 1985.
9. A. Altunin, Formirovanie graždanskoj oborony v borbe so stihinimi betsvijami. Moskva, 1976.
10. Laikinieji priešgaisrinės apsaugos tarnybos nuostatai. Vilnius, 1995.
11. Gaisrų gesinimas miškuose ir durpynuose. Metodiniai nurodymai, Vilnius, 1999.
12. Spravočnik PTP stroiizdat, Moskva, 1987.